5 A 35/2002 - 29

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Příhody a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Jaroslava Vlašína v první věci žalobců: **a) Č. b. k., b) K. v. p. m. ř., c) K. v. p. ž. ř. d) dozorčí rada N. m.**, všichni zastoupeni JUDr. Kateřinou Šimáčkovou, advokátkou se sídlem Brno, Mojžíšova 17, proti žalovanému **Ministerstvu kultury**, Praha 6, Milady Horákové 139, o žalobě proti rozhodnutí ministra kultury ze dne 19. 2. 2002, č. 1/2002 (č. j. 1786/2002),

t a k t o :

I. Žaloba **s e o d m í t á** .

II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

III. Žalobcům **s e v r a c í** částka 1000 Kč za zaplacený soudní poplatek, která **b u d e u h r a z e n a** k rukám zástupkyně žalobců z účtu Nejvyššího správní soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ministra kultury ze dne 19. 2. 2002, č. 1/2002 (č. j. 1786/2002) bylo vysloveno, že Ministerstvo kultury jako ústřední orgán státní správy pro věci církví a náboženských společností podle č. IV odst. 1 statutu Náboženské matice ze dne 9. 12. 1998, ve znění změn a doplňků ze dne 22. 6. 1999 zrušuje dnem 1. 3. 2002 Náboženskou matici se sídlem Dukelských hrdinů 47, Praha 7. Dále bylo stanoveno, že Náboženská matice vstupuje do likvidace dnem 1. 3. 2002 s tím, že likvidace končí likvidací veškeré majetkové podstaty a dořešením pohledávek a závazků podle zmocnění likvidátora. Od tohoto dne až do skončení likvidace užívá tento subjekt v úředním styku označení Náboženská matice „v likvidaci“. Po provedení likvidace Náboženská matice „v likvidaci“ zaniká. Konečně byl tímto správním aktem ustanoven rovněž dnem 1. 3. 2002 likvidátor pan Ing. I. K. V závěru je pak konstatováno, že toto rozhodnutí nabývá účinnosti dnem 1. března 2002.

Proti tomuto rozhodnutí byla dne 2. 4. 2002 u Vrchního soudu v Praze podána žaloba. Jako žalobci jsou (pod bodem 1) označeni Česká biskupská konference, Konference vyšších představených mužských řeholi a Konference vyšších představených ženských řeholí a (pod bodem 2) dozorčí rada Náboženské matice. K otázce aktivní legitimace žalobců bylo v žalobě uvedeno následující. „Zvláštní právní status Náboženské matice, kdy státem jmenovaný ředitel řídí právní subjekt, který má fungovat ve prospěch Římskokatolické církve, vede k tomu, že ministrem jmenovaný ředitel, který byl údajně k datu vydání napadeného rozhodnutí stejně z funkce odvolán, ani ministrem jmenovaný likvidátor nemají žádný zájem zpochybňovat rozhodnutí svého „chlebodárce“ a Římskokatolická církev (respektive ji zastupující orgány Česká biskupská konference, Konference vyšších přestavených mužských řeholí, Konference vyšších představených ženských řeholí) není

subjektem výslovně uvedeným jako oprávněný jednat za Náboženskou matici. Případnými rozhodnutími likvidátora (soudní smíry, prodeje majetku) je však dotčena majetková podstata Náboženské matice, která je určena pro financování Římskokatolické církve. Orgány zastupující Římskokatolickou církev v České republice jsou aktivně legitimovány k podání této žaloby. Vydání rozhodnutí o zrušení Náboženské matice bylo v každém případě rozhodnutím nebo jiným zásahem orgánu veřejné moci do ústavně zaručených základních práv a svobod, a to zejména náboženských práv dle čl. 15 a 16 Listiny základních práv a svobod, čl. 18 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, čl. 9 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, ale i práv vyplývajících z ustanovení čl. 1 Ústavy ČR a čl. 2 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod. Pokud by soud nepřipustil tuto žalobu z důvodů nedostatku aktivní legitimace žalobců, šlo by o denegatio iustitiae, správní paakt vydaný mimo pravomoc a kompetenci státního orgánu by byl nenapadnutelný, s ohledem na zvláštní charakter Náboženské matice není, kdo jiný by návrh na zrušení napadeného rozhodnutí podal. Žalobu proti napadenému rozhodnutí za Náboženskou matici podává jako další žalobce poslední legitimní dozorčí rada Náboženské matice jako jediný orgán Náboženské matice, nepodléhající přímému vlivu Ministerstva kultury ČR.“

Žalovaný ve vyjádření k žalobě navrhl, aby žaloba byla zamítnuta. Poukázal na to, že žalobu považuje za nedůvodnou a že se jedná především o návrh podaný osobami, které nemají aktivní legitimaci k takovémuto návrhu. Z čl. II. písm. a) bod 2 statutu Náboženské matice vyplývá, že statutárním orgánem Náboženské matice je její ředitel. Žalobci nejsou ani statutárním orgánem Náboženské matice, ani není v jejich pravomoci rozhodovat o zrušení a zániku Náboženské matice.

Nejvyšší správní soud se v prvé řadě zabýval otázkou, zda v žalobě označení žalobci jsou legitimováni k podání žaloby o přezkoumání (zrušení) dotyčného správní aktu (rozhodnutí) a zda jsou splněny i nezbytné podmínky řízení. Soud při posouzení těchto otázek vycházel z následujících skutečností a úvah:

Podle ustanovení § 66 odst. 1 s. ř. s. kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti (dále jen „rozhodnutí“), může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li zvláštní zákon jinak.

Předmětným rozhodnutím ministra byla bezesporu přímo dotčena na právech Náboženská matice, jakožto samostatná právnická osoba. Katolická církev, resp. subjekty označené jako žalobci pod bodem 1. žaloby (pod písm. a/ až c/ záhlaví tohoto rozsudku) byly bezesporu dotčeny ve svých zájmech a při existenci příp. právních vztahů mezi nimi a Náboženskou maticí i ve svých právech, ovšem toliko nepřímo (prostřednictvím těchto právních vztahů). Samotné žalované rozhodnutí ohledně těchto žalobců nezakládá, nemění ani závazně neurčuje žádná jejich práva či povinnosti. Z tohoto ustanovení nevyplývá, že by se tito žalobci mohli domáhat ochrany cizích práv, a to ani za situace, že dotyčný subjekt, resp. osoba za něj jednající z různých důvodů žalobu nehodlá podat. Druhý případ uvedený v tomto ustanovení (porušení práv v předcházejícím řízení) nepřichází v úvahu již proto, že žádné předchozí řízení s rozhodnutím, na které by bezprostředně navazovalo žalobou napadené rozhodnutí, vedeno nebylo. Rovněž ani ustanovení § 65 odst. 2 s. ř. s. (dotčení tzv. zájemníka na procesních právech účastníka řízení) na tento případ nedopadá. Proto nezbylo, než žalobu ohledně žalobců sub. a) až c) podle ustanovení § 46 písm. c) s. ř. s. odmítnout, neboť jde o návrh podaný osobami k tomu zjevně neoprávněnými.

Vzhledem k tomu, že žaloba byla podána v roce 2002 je třeba pro úplnost uvést, že tyto subjekty nebyly legitimovány k podání dotyčné žaloby ani podle tehdejší právní úpravy (část pátá o. s. ř. ve znění účinném do 31. 12. 2002).

Pokud se týká žalobce označeného pod bodem 2. žaloby (pod písm. d) záhlaví tohoto rozsudku), je třeba především uvést, že dozorčí rada Náboženské matice je toliko jedním z orgánů této právnické osoby a nikoli právnickou osobou jako takovou. Označení žalobce jakožto „dozorčí rada“ je tedy označením non subjektu a již z tohoto důvodu nejsou splněny podmínky řízení (§ 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.). I pokud označení žalobce pod bodem 2 žaloby by bylo posuzováno tak, že se jedná o žalobu Náboženské matice, je třeba poukázat na to, že dozorčí rada (resp. její členové, kteří zmocnili JUDr. Kateřinou Šimáčkovou k podání žaloby a k zastupování v řízení) není orgánem oprávněným jednat za Náboženskou matici navenek. Jednat za tuto právnickou osobu, jak vyplývá z předloženého statutu ze dne 9. 12. 1998, může jen její ředitel. Ten by byl i oprávněn, především v případě, že by bylo rozhodnutí o zrušení Náboženské matice a ustanovení likvidátora posouzeno jako nicotné, za tuto právnickou osobu podat žalobu, event. zmocnit zástupce k tomuto právnímu úkonu. Jak je však konstatováno v samotné žalobě tento ředitel ani likvidátor nemají žádný zájem na zpochybňování rozhodnutí ministra.

Ze všech těchto důvodů nezbylo, než společně podanou žalobu odmítnout.

Rozhodnutím o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s., podle kterého žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li žaloba odmítnuta.

Žalobci zaplatili soudní poplatek ve výši 1000 Kč. O jeho vrácení soud rozhodl analogicky podle § 10 odst. 3 zákona č. 549/1991 Sb., ve znění pozdějších přepisů, když odmítnutí projednání věci v daném případě odpovídá zastavení řízení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. 2. 2004

JUDr. Petr Příhoda
předseda senátu